

**Program Wewnętrzшкольного Systemu
Doradztwa Zawodowego dla Branżowej
Szkoły I Stopnia Nr 2 im. H. Cegielskiego
w Pleszewie**

Program opracowany na podstawie “Przykładowego programu doradztwa zawodowego dla branżowych szkół z proponowanymi scenariuszami” (<https://www.ore.edu.pl/>).

Adaptację dla Zespołu Szkół Usługowo-Gospodarczych przeprowadził zespół w składzie:

Piotr Liskowski

Sabina Guz

Łukasz Hyżyk

Magdalena Karczewska

Magdalena Liskowska

Izabela Mikstacka-Mikuła

Violetta Ryżek

Dorota Stacherska

Autorzy

Alicja Adamczyk-Galińska

Bolesław Bielak

Katarzyna Druczak

Grzegorz Grabski

Agnieszka Kośkiewicz

Anna Lasak

Małgorzata Strzegowska

Konsultanci

Marian Piekarski oraz

Mirosław Górczyński

Elżbieta Pasierbek

Redakcja merytoryczna

Anna Pregler

Redakcja językowa

Pracownia C&C

Ośrodek Rozwoju Edukacji Warszawa 2017

Netografia:

<https://www.ore.edu.pl/>

Spis treści

I.	Wprowadzenie	4
II.	Podstawy prawne	4
III.	Założenia ogólne programu	4
IV.	Cel ogólny doradztwa zawodowego	5
V.	Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów	5
VI.	Warunki i sposoby realizacji programu	7
VII.	Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania	10
VIII.	Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu	10
IX.	Ewaluacja programu	10
X.	Słownik pojęć	10
	ZAŁĄCZNIK 1	11
	REKOMENDOWANE ZASOBY DO PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA BRANŻOWEJ SZKOŁY I STOPNIA NR 2 IM. H. CEGIELSKIEGO W PLESZEWIE	11
	ZAŁĄCZNIK 2	13
	SŁOWNIK POJĘĆ DO PRZYKŁADOWYCH PROGRAMÓW PREORIENTACJI I ORIENTACJI ZAWODOWEJ ORAZ DORADZTWA ZAWODOWEGO	13
	ZAŁĄCZNIK 3	
	TEMATYKA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ DORADZTWA ZAWODOWEGO	26
	ZAŁĄCZNIK 4	
	PLAN I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ WSDZ NA ROK SZKOLNY 2018/2019	29
	ZAŁĄCZNIK 5	
	PODMIOTY, Z KTÓRYMI SZKOŁA WSPÓŁPRACUJE PRZY REALIZACJI DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z DORADZTWEK ZAWODOWYM	34

I. Wprowadzenie

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego dla Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 2 im. H. Cegielskiego na rok szkolny 2018/2019 obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi rozwoju zawodowego. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, metody pracy. Adresatami programu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele i instytucje wspomagające proces doradczy. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego opracowany na rok szkolny 2018/2019 usprawni pracę szkoły i przepływ informacji doradczej.

Program Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 2 im. H. Cegielskiego w Pleszewie opracowany został na podstawie przygotowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji "Przykładowego programu doradztwa zawodowego dla branżowych szkół z proponowanymi scenariuszami"

Program doradztwa zawodowego dla branżowych szkół zawiera:

- I. Podstawy prawne
- II. Założenia ogólne programu doradztwa zawodowego
- III. Cel ogólny doradztwa zawodowego
- IV. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów
- V. Warunki i sposoby realizacji programu
- VI. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania
- VII. Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu
- VIII. Ewaluacja programu
- IX. Słownik pojęć

II. Podstawy prawne

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w branżowych szkołach reguluje m.in. ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, a także wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jako jedno z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

III. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikę szkoły, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego, rozumianego, jako uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 2 im. H. Cegielskiego w Pleszewie w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Program doradztwa zawodowego bazuje na wybranych teoriach doradczych. Głównym

kryterium doboru koncepcji była możliwość odniesienia procesu świadomego kształtowania własnej kariery do zmian rozwojowych, które warunkują realizację treści na danym etapie edukacyjnym. Zadania stawiane doradztwu zawodowemu powinny być dostosowane do możliwości uczniów branżowych szkół. Jedną z teorii w poniższym zestawieniu jest teoria rozwoju psychospołecznego człowieka autorstwa E.Eriksona¹, prezentująca bieg życia człowieka jako sekwencję kolejnych konfliktów. Teoria ta stanowi ogólną ramę postrzegania fenomenu pracy na różnych etapach życia człowieka (od poczucia sprawczości przez pracowitość i kreatywność do rozczarowania *versus* poczucia spełnienia). Koncepcje D. Super'a i E.Ginzberga oraz A. Roe stanowią szczegółowe ujęcia uwarunkowań wyboru zawodu i kształtowania własnej kariery w ścisłej korelacji z zadaniami rozwojowymi, z uwzględnieniem posiadanych doświadczeń uświadomionych i niejawnych. Z kolei teorie J.D.Krumboltza i A. S.Levina, M.Savickasa oraz V.Peav'ego opisują pojęcie zmiany (tranzycji), które są kluczowe we współczesnym modelu kariery konstruowanej w postnowoczesnej, migotliwej i nieuchwytej rzeczywistości. Taki dobór podbudowy teoretycznej do projektowania wsparcia w ramach doradztwa zawodowego zapewnia z jednej strony podążanie za naturalnymi zmianami rozwojowymi uczniów, z drugiej zaś uwrażliwia na dynamikę zmian we współczesnym świecie²

Zgodnie z modułową strukturą programu w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów: *Poznawanie własnych zasobów; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych*. Treści są sukcesywnie pogłębiane/poszerzane w kolejnych latach kształcenia.

Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą i jak rozwijają swoje kompetencje, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

IV. Cel ogólny doradztwa zawodowego

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w branżowych szkołach jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

V. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych stron i słabych stron, jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji

¹Erikson E, *Dzieciństwo i społeczeństwo*, Rebis, Poznań 1997; *Tożsamość a cykl życia*, Rebis, Poznań 2004

²Porównaj: Paszkowska-Rogacz A., *Psychologiczne podstawy wyboru zawodu. Przegląd koncepcji teoretycznych*, KOWEŻiU, Warszawa 2003; Wojtasik B., *Podstawy poradnictwa kariery*

i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- 1.1. sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2. określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5. analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6. określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. SWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- 2.1. analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2. określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
- 2.3. porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4. konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5. określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6. sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7. przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8. charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- 3.1. korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2. analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.3. określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;

3.4. analizuje możliwości kontynuowania nauki.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

4.1. ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

4.2. sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego są spójne z celami kształcenia ogólnego i kształcenia w zawodach w branżowych szkołach. Umożliwia to realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych i innych zajęciach obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu – w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu branżowych szkół są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klasy I–III i klasy IV–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

VI. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

a) podczas grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania³;

b) podczas:

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)⁴;

c) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią, w szczególności:

- Tygodnia Przedsiębiorczości,
- Wizyt studyjnych w zakładach partnerskich,
- Wielkopolskiego Festiwalu Rzemiosła,
- Pasowania na Czeladnika,
- Udział w targach branżowych,

³Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. 2017 poz. 703)

⁴Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).

- Szkoleń specjalistycznych dla branży fryzjerskiej i gastronomicznej w PSSE.

Dlatego też działania związane z doradztwem zawodowym powinny być planowane w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ) na poziomie szkoły i realizowane przez całą kadrę pedagogiczną pod kierunkiem doradcy zawodowego lub osoby wyznaczonej przez dyrektora do pełnienia tej funkcji.

Powinny one obejmować też rodziców. Proponowane w programie zajęcia grupowe mają na celu m.in. pogłębianie wiedzy na temat predyspozycji i zainteresowań własnego dziecka, przygotowanie rodziców do wspierania swoich dzieci w planowaniu kariery oraz w podejmowaniu i zmianach decyzji edukacyjno-zawodowych. Program zawiera propozycje mające na celu wspieranie rodziców w obszarze współczesnego rynku pracy i oczekiwań pracodawców wobec absolwentów branżowych szkół. Zaproponowane w scenariuszach formy warsztatowe z wykorzystaniem metod aktywizujących służą włączeniu rodziców w działania związane z doradztwem zawodowym.

Jednym z elementów realizacji programu powinna być możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym (zatrudnionym w szkole, w instytucjach wspierających) i innymi specjalistami wspomagającymi proces nabywania kompetencji i umiejętności zawodowych, podejmowania decyzji (psycholog, lekarz medycyny pracy itp.). W kontaktach tych powinny zostać uwzględnione także aspekty środowiskowe, rodzinne, socjalne, zdrowotne, kulturowe.

W realizację programu doradztwa zawodowego dla branżowych szkół powinni zostać włączeni rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (m.in. specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli), jednostki samorządu terytorialnego (organy prowadzące szkoły), placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego, szkoły dla dorosłych oraz otoczenie społeczno-gospodarcze szkół, przez które należy rozumieć pracodawców/przedsiębiorców, organizacje pracodawców, instytucje edukacyjne oraz instytucje działające na rynku pracy (np. powiatowy urząd pracy, Ochotnicze Hufce Pracy), uczelnie wyższe, specjalne strefy ekonomiczne itp.

Branżowe szkoły powinny współpracować z pracodawcami w ramach realizowanych zadań, w tym zadań dotyczących doradztwa zawodowego w celu jak najlepszego przygotowania uczniów do wejścia i aktywnego poruszania się po rynku pracy, uzyskania przez nich doświadczenia zawodowego oraz realizacji własnej kariery zawodowej.

Doradztwo zawodowe powinno być ukierunkowane na kształtowanie:

- a) proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- b) sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego powinny wspierać eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Planując działania związane z doradztwem zawodowym warto pamiętać, że uczniowie w branżowych szkołach podjęli już pewnie decyzje edukacyjno-zawodowe i potrzebują wsparcia w weryfikacji tych decyzji i dokonywaniu kolejnych wyborów.

Zajęcia doradztwa zawodowego powinny być prowadzone z wykorzystaniem metod aktywizujących, dobieranych z uwzględnieniem możliwości uczniów oraz celów, jakie mają być osiągnięte. W trakcie zajęć uczeń planuje, podejmuje działania i decyzje, argumentuje itp. Uczniowie podczas zajęć prowadzonych metodami aktywizującymi konstruują wiedzę,

uczą się, jak się uczyć. Metody aktywizujące⁵ sprzyjają rozbudzeniu wyobraźni uczących się, podwyższają poziom ich aktywności, samodzielnego myślenia i działania, przyczyniają się do zwiększenia motywacji do uczenia się. Szczególnie rekomendowaną metodą jest metoda projektu polegająca na poznawaniu przez uczniów wybranego zagadnienia w ramach pracy zespołowej, zazwyczaj w sposób interdyscyplinarny (uwzględniający wiele dziedzin wiedzy). Rola nauczyciela podczas realizacji projektu jest znacznie ograniczona. To uczniowie formułują temat, interesujące ich pytania, metody poszukiwania odpowiedzi i sposoby ich prezentacji i oceny. Z tego powodu projekt uważa się za metodę rozwijającą oprócz ciekawości poznawczej również umiejętności organizacji własnych działań.

Zazwyczaj wyodrębnia się następujące elementy składowe projektu:

- a) tytuł lub temat projektu,
- b) pytania, na które projekt ma odpowiedzieć, ewentualnie cel projektu,
- c) termin realizacji,
- d) sposoby realizacji – metody, techniki, środki,
- e) harmonogram prac,
- f) sposoby prezentacji wyników,
- g) sposoby oceny.

Uczenie się przez doświadczenie, przeżywanie umożliwia rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych, przygotowuje do samodzielnego, świadomego podejmowania decyzji.

Testy, m.in. predyspozycji i zainteresowań zawodowych, powinny pełnić funkcję wspomagającą i być omawiane indywidualnie.

Działania związane z doradztwem zawodowym powinny być realizowane m.in. z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), co zwiększy atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawni kompetencje kluczowe uczniów. Ponadto dynamicznie rozwijający się obszar ICT wymaga zarówno od prowadzących, jak i uczniów wdrażania idei całościowego uczenia się. Tym samym stosowane techniki pracy stają się środkiem do realizacji jednego z celów działań związanych z doradztwem zawodowym i zwiększenia ich efektywności.

Jedną z możliwości realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym jest wolontariat. Pozwala on na sprawdzenie przez uczniów stopnia dopasowania własnych predyspozycji i preferencji do środowiska pracy związanego z konkretnym zawodem. Ponadto kształtuje postawę pracy polegającą na samodzielnym i odpowiedzialnym planowaniu zadań i ich konsekwentnej realizacji. Ważnym elementem wolontariatu jest również kształtowanie kompetencji obywatelskich i orientacji prospołecznej.

W doradztwie zawodowym warto uwzględnić rolę doradztwa rówieśniczego w kształtowaniu wyborów edukacyjno-zawodowych młodzieży. Osoby zaangażowane w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym powinny zwrócić uwagę i odnieść się do ambiwalentnej funkcji porad rówieśniczych:

- a) pozytywna – uczeń uwzględnia w procesie decyzyjnym sugestie rówieśnika/ów, odnosząc ją do własnych zasobów i dotychczasowych planów (przewaga autonomii

⁵Polecana literatura z zakresu metod aktywizujących: 1) Krzyżewska J., *Aktywizujące metody i techniki w edukacji*, Wydawnictwo: Agencja Usługowa „Omega”, Suwałki 1998; 2) Rau K., Ziętkiewicz E., *Jak aktywizować uczniów*, Oficyna Wydawnicza, Poznań 2000; 3) Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnikpometodachaktywizujących*, Wydawnictwo JEDNOŚĆ, Kielce 2011

podmiotu nad aprobatą społeczną);

- b) negatywna – uczeń decyduje się na dane rozwiązanie zaproponowane przez rówieśnika/ów tylko dlatego, że tak robią inni (przewaga aprobaty społecznej nad autonomią podmiotu).

VII. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Działania związane z doradztwem zawodowym mają wspierać uczniów w wyborach zawodu i kierunku kształcenia, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania rekomendujemy, aby podczas zajęć odwoływać się do autorefleksji i samooceny uczestników. Sprzyja to budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowania, udziału w dyskusjach i wyrażania własnych opinii, skłania do refleksji. W programie zakłada się weryfikację efektów zajęć zastępującą tradycyjne ocenianie. Należy też pamiętać, że niektóre efekty realizacji programu zostaną zweryfikowane wśród uczniów dopiero w przyszłości.

Pozyskiwanie informacji o efektach prowadzonych zajęć odbywa się między innymi poprzez:

- pytania zadawane uczniom na zakończenie zajęć, które służyć mają m.in. wyciągnięciu wniosków, refleksji uczniów, co było przydatne dla uczniów, w jaki sposób mogą wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności, zachęceniu ich do refleksji. Gromadzenie informacji zwrotnych może też okazać się bardzo użyteczne z punktu widzenia doskonalenia metod, form i warsztatu pracy doradcy zawodowego/koordynatora doradztwa zawodowego/nauczyciela realizującego program;
- analizę zgromadzonej dokumentacji w osobistym portfolio ucznia zawierającą wymierne efekty zajęć;
- analizę indywidualnego planu działania (indywidualnego planu kariery) wypracowanego przez ucznia.

VIII. Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu

Na potrzeby realizacji programu rekomenduje się korzystanie z zasobów dydaktycznych gromadzonych i aktualizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie na stronie www.doradztwo.ore.edu.pl oraz publikacji dostępnych na stronie www.euroguidance.pl i wyszczególnionych w Załączniku 1.

IX. Ewaluacja programu

Rekomendujemy przeprowadzanie wewnętrznej ewaluacji programu, która będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego. Efektem ewaluacji powinno być doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły lub lokalnego rynku pracy. Realizacja programu powinna być na bieżąco monitorowana. Wskazane jest, by osoba realizująca program ewaluowała swoją pracę poprzez pozyskiwanie od uczniów informacji na temat przydatności poruszanych zagadnień i sposobu prowadzenia zajęć.

Proponowane techniki ewaluacji: metaplan, analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć), analiza wytworów uczniów, analiza wyników obserwacji, wywiady z uczestnikami zajęć.

X. Słownik pojęć

Dla użytkowników programu opracowany został słownik pojęć precyzujący słownictwo używane w programie i scenariuszach zajęć.

Może on być także pomocny podczas tworzenia szkolnych planów działań doradczych związanych z doradztwem zawodowym, realizacji zajęć itp.

Słownik stanowi Załącznik 2 do programu.

ZAŁĄCZNIK 1

**REKOMENDOWANE ZASOBY DO PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA BRANŻOWEJ SZKOŁY I STOPNIA NR 2 IM. H. CEGIELSKIEGO
W PLESZEWIE**

Nazwa zasobu	Opis
Obszar: Poznawanie własnych zasobów	
<i>Rozpoznawanie predyspozycji i zainteresowań gwarancją życiowego sukcesu</i> – pakiet edukacyjny (szkoła ponadgimnazjalna)	Opis: w skład pakietu wchodzi: – testy w wersji PDF; – Poradnik metodyczny zawierający przykładowe scenariusze lekcji; – publikacja <i>Moja ścieżka do kariery</i> – krótkie poradniki zawierające podstawowe informacje dotyczące planowania kariery i rozpoznawania predyspozycji zawodowych w zależności od etapu rozwoju na jakim znajduje się uczeń. Źródło dostępu: http://scholaris.pl/zasob/66991
<i>Od diagnozy do działania!</i> – metoda gier	Opis: produkty dla osób dorosłych uczęszczających do szkół oraz placówek systemu oświaty; zestaw narzędzi w ramach metody gier diagnostyczno-symulacyjnych (MGDS) –18 gier. Źródło dostępu: http://metodagier.pl/
<i>Zamek – Test Predyspozycji Zawodowych</i>	Opis: e-ZAMEK.pl jest portalem przeznaczonym dla osób, które nie zdecydowały jeszcze o wyborze ścieżki zawodowej i chciałyby rozpoznać swoje predyspozycje zawodowe. Portal umożliwia rozwiązywanie specjalistycznych testów predyspozycji zawodowych, które mogą zostać poddane analizie przez nauczycieli lub doradców. Narzędzie do badania predyspozycji zawodowych oparte jest na teorii M. Savickasa. Opracowane są materiały skierowane dla ucznia, nauczyciela i doradcy zawodowego z przykładowymi scenariuszami (http://www.e-zamek.pl/biblioteka) Źródło dostępu: www.e-zamek.pl ; test w wersji papierowej: http://www.e-zamek.pl/public/docs/pdf/test-predyspozycji-zawodowych.pdf . Aby móc korzystać z wszystkich zasobów opublikowanych na portalu, należy posiadać aktywne konto.
<i>Mój Zawód Moja Przyszłość!</i>	Opis: Projekt „Mój zawód – moja przyszłość” realizowany przez Synea S.A. w partnerstwie z Fundacją VCC. Projekt zawiera innowacyjny materiał metodyczno-informacyjny wspomagający proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych. Źródło dostępu: płyty DVD

<p><i>Perspektywy edukacyjno-zawodowe – narzędzie diagnozy, edukacji i aktywizacji zawodowej</i></p>	<p>Opis: celem projektu było stworzenie i dostarczenie uczniom szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych narzędzi i materiałów metodycznych wspomagających świadome kształtowanie ścieżek edukacyjno-zawodowych oraz podejmowanie decyzji w zakresie dalszego kształcenia i zatrudnienia. Produkty projektu kierowane są także do doradców zawodowych, nauczycieli oraz rodziców. Diagnoza zainteresowań zawodowych, potencjału zawodowego oraz kompetencji przedsiębiorczych uczniów oraz generująca rekomendacje zawodowe. Źródło dostępu: http://www.perspektywy3d.pl/</p>
<p>Obszar: Świat zawodów i rynek pracy</p>	
<p>Barometr zawodów</p>	<p>Opis: barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Barometr jest badaniem jakościowym. Powstaje osobno dla każdego powiatu w Polsce. Opiera się na opinii ekspertów, którzy na przełomie III i IV kwartału spotykają się i wspólnie analizują sytuację w poszczególnych zawodach. Źródło dostępu: https://barometrzwodow.pl/strona-glowna/o-badaniu</p>
<p>Strona internetowa Publicznych Służb Zatrudnienia</p>	<p>Opis: Rejestr Instytucji Szkoleniowych, Rejestr Agencji Zatrudnienia, Centralna Baza ofert Pracy. Źródło dostępu: http://psz.praca.gov.pl</p>
<p>Portal Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości</p>	<p>Opis: zawiera bazę usług rozwojowych (kursów, szkoleń) finansowanych ze środków unijnych. Źródło dostępu: https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl</p>
<p>Obszar: Rynek edukacji i uczenie się przez całe życie</p>	
<p>Platforma edukacyjna IBE KRK</p>	<p>Opis: kursy dotyczące kwalifikacji. Źródło dostępu: http://krk1.ibe.edu.pl/</p>
<p>Obszar: Planowanie własnego rozwoju, podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</p>	
<p>Krajowe Centrum Europass</p>	<p>Opis: w skład Europass wchodzi: Europass – CV Europass – Paszport Językowy Europass – Mobilność Europass – Suplement dla absolwentów szkół wyższych Europass– dokumenty dla absolwentów kształcenia zawodowego: – Europass – Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe – Europass – Suplement do Dyplomu Mistrzowskiego lub Świadectwa Czeladniczego Źródło dostępu: http://europass.org.pl/o-programie/</p>
<p><i>Wyznaczanie celów według metody SMART – scenariusz zajęć</i></p>	<p>Opis: scenariusz lekcji dotyczącej wyznaczania celów według metody SMART (specyficzne potrzeby edukacyjne) Źródło dostępu: http://scholaris.pl/zasob/106944</p>
<p><i>Wyznaczanie celów według metody SMART – zasoby multimedialne</i></p>	<p>Opis: zasoby multimedialne do scenariusza lekcji dotyczącej wyznaczania celów według metody SMART (specyficzne potrzeby edukacyjne) Źródło dostępu: http://scholaris.pl/zasob/106944</p>

ZAŁĄCZNIK 2

SŁOWNIK POJĘĆ DO PRZYKŁADOWYCH PROGRAMÓW PREORIENTACJI I ORIENTACJI ZAWODOWEJ ORAZ DORADZTWA ZAWODOWEGO

OBSZAR: POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

motywacja	stan gotowości podmiotu do podejmowania określonych działań (np. motywacja do pracy, nauki, sportu), stopień zaangażowania w wykonywanie danych czynności. Dzięki wysokiej motywacji możliwe jest kontynuowanie działań pomimo napotykanego trudności, stąd procesy motywacyjne odpowiedzialne są w dużej mierze za realizację postawionych przez podmiot celów.
osobowość	zespół względnie stałych cech psychicznych podmiotu zapewniający mu poczucie tożsamości, tj. integrujący myśli, emocje i uczucia oraz zachowania. Rolą osobowości jest zatem regulowanie relacji między poszczególnymi zjawiskami psychicznymi w taki sposób, aby zapewnić podmiotowi optymalną równowagę życiową. Zazwyczaj wyróżnia się dwa komponenty osobowości: a) temperament – odnoszący się do formalnej struktury zachowania (np. w jaki sposób zazwyczaj reagujemy na bodźce o niskim/wysokim nasileniu? – bez względu na ich treść), o charakterze biologicznym, trudno podlegający modyfikacjom; b) charakter – odnoszący się do treści zachowania (np. pomocny, otwarty na zmiany), modelowany pod wpływem oddziaływań społecznych, podlegający procesom wychowawczym. Osobowość pełni ważną rolę w procesie adaptacji podmiotu do miejsca pracy. Niski stopień dostosowania miejsca pracy do cech osobowości negatywnie oddziałuje zarówno na samą postawę podmiotu do pracy, satysfakcję zawodową, jak i osobowość (brak równowagi).
Poczucie własnej wartości	postawa względem własnej osoby, stosunek do samego siebie, emocjonalny wymiar obrazu siebie. Poczucie własnej wartości wyraża ocenę podmiotu ukierunkowaną na to, co wie i myśli o sobie (samowiedza). <small>Źródło: Domagała-Zyśk E., Knopik T., Oszwa U., <i>Diagnoza funkcjonalna rozwoju społeczno-emocjonalnego uczniów w wieku 9–13 lat</i>, ORE, Warszawa 2017.</small>
Predyspozycje zawodowe	wrodzone skłonności do efektywnego wykonywania danych czynności (związanych z konkretnym zawodem). Predyspozycje mogą mieć charakter poznawczy (np. wysoka inteligencja), osobowościowy (np. bycie reaktywnym – cecha temperamentu) lub sprawnościowy (np. motoryka). Predyspozycje zawodowe to

	zatem takie właściwości podmiotu, które ułatwiają mu radzenie sobie z zadaniami charakterystycznymi dla danej profesji.
samoocena	uogólniona, względnie trwała postawa podmiotu względem siebie, mająca istotne znaczenia dla jego samopoczucia (emocje) i zakresu podejmowanych działań (motywacja). Samoocenę opisuje się zazwyczaj w trzech wymiarach: <ul style="list-style-type: none"> - poziomu, czyli niska – wysoka, - stałości/trwałości, czyli niestabilna – stabilna, - adekwatności, czyli zaniżona – adekwatna – zawyżona. <p>Źródło: Dzwonkowska I., Lachowicz-Tabaczek K., Łaguna M., <i>Samoocena i jej pomiar. Polska adaptacja skali SES M. Rozenberga</i>, Pracownia Testów Psychologicznych, Warszawa 2008.</p>
talent	synonim „uzdolnienia”; <i>względnie stałe warunki wewnętrzne człowieka determinujące efektywność wykonywania czynności w specyficznej sferze jego działalności</i> . Talent ma charakter kierunkowy, związany jest z konkretną dziedziną, np. plastyczny, muzyczny, sportowy. Wyrazem posiadania talentu przez ucznia są jego osiągnięcia, stąd zazwyczaj używa się pojęcia „talent” w przypadku już aktualizowanego (rozwijanego), a nie jedynie możliwego do wykorzystania potencjału podmiotu. Talent zatem to przejawiane w zachowaniu (w postaci osiągnięć w danej dziedzinie/przedmiocie) uzdolnienie. Na przykład osoba utalentowana muzycznie jest w stanie zademonstrować posiadane uzdolnienia poprzez udział w koncercie, konkursie, recital.
uzdolnienia	<i>względnie stałe warunki wewnętrzne człowieka determinujące efektywność wykonywania czynności w specyficznej sferze jego działalności</i> . Uzdolnienia mają zatem charakter kierunkowy, związane są z konkretną dziedziną, np. plastyczne, muzyczne, sportowe, motoryczne. Synonim „talentu”, przy czym zazwyczaj „talent” używany jest w przypadku uzdolnień przejawianych w postaci osiągnięć (a nie tylko potencjalnych, ukrytych możliwości podmiotu). Można zatem powiedzieć o uczniu, że jest uzdolniony muzycznie, pomimo że do tej pory nie osiągnął ponadprzeciętnych wyników, ale może to uczynić w przyszłości. Źródło: Strelau J., <i>Inteligencja człowieka</i> , Wyd.Żak, Warszawa 1997
wartości	względnie trwałe przekonania podmiotu na temat preferowanych sposobów postępowania uporządkowane w hierarchię według stopnia ich ważności. Wartości często ujmowane są jako cele do realizacji przez podmiot (np. dążenie do prawdy lub autonomii), stąd traktuje się je jako element systemu motywacyjnego człowieka. Źródło: Knopik T. (red.), <i>Kotwice kariery</i> , Wyd.Lechaa, Lublin 2015.

zainteresowania	<p>zjawisko polegające na stałym i częstym ukierunkowaniu uwagi (mimowolnej świadomej) jednostki na określone kategorie obiektów, czynności, stanów lub sytuacji. Zainteresowanie związane jest ze skłonnością (postawą) do pogłębionego poznawania danego obiektu (dziedziny), jako postawa uwzględnia zarówno wymiar: wiedzy, emocji (obiekt zainteresowania wzbudza pozytywny afekt), jak i zachowania (aktywności związane z zainteresowaniami). Wymiary zainteresowań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - treść, - zakres (szeroki – wąski w obszarze konkretnej dziedziny lub też jednostronny – wielostronny, tj. jedna dziedzina – wiele dziedzin), - siła, - trwałość. <p>Źródło: Gąsiorowska A., Bajcar B., Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - nowe narzędzie dla doradcy zawodowego. W: <i>Testy w poradnictwie zawodowym. Zeszyty Informacyjno-Metodyczne Doradcy Zawodowego – zeszyt nr 37</i>, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2006.
zasoby	<p>potencjał jednostki (tj. wiedza, umiejętności, postawy, stan zdrowia, osobowość), który może być wykorzystywany przez nią do zaspokojenia potrzeb realizacji celów. W psychologii zasoby ujmowane są często jako środki będące w dyspozycji podmiotu, które możliwe są do zastosowania przez niego celem rozwiązania problem. Zasoby mogą być wewnętrzne (należące do jednostki) lub zewnętrzne (związane ze wsparciem otoczenia, np. postawą rodziców, rówieśników). Ekwiwalenty: zasoby = potencjał = wyposażenie podmiotu.</p>
zdolności	<p>ogólne zasoby poznawcze jednostki, które decydują o efektywności podejmowanych przez nią działań. Najczęściej utożsamia się zdolności z inteligencją i podstawowymi procesami poznawczymi, tj. percepcją, uwagą, pamięcią, myśleniem i wyobraźnią. Osoba zdolna to zatem osoba szybko przetwarzająca informację, szybko ucząca się, skutecznie rozwiązująca problemy, sprawnie analizująca dostępne dane.</p> <p>Źródło: Limont W., <i>Uczeń zdolny. Jak go rozpoznać i jak z nim pracować?</i> GWP, Sopot 2011.</p>
zdrowie	<p>stan pełnej fizycznej, duchowej i społecznej pomyślności, stan dobrego samopoczucia – dobrostan, a nie tylko brak choroby, defektów fizycznych czy niedomagań (definicja przyjęta przez WHO – Światową Organizację Zdrowia). Dobrostan wyraża się w poznawczej i emocjonalnej ocenie własnego życia jako satysfakcjonującego i wartościowego, w wyniku zaspokojenia istotnych potrzeb, i umożliwia samorozwój w różnych obszarach życia, w tym w pracy zawodowej.</p> <p>Źródło: Woynarowska B., <i>Edukacja zdrowotna. Podręcznik akademicki</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.</p>

OBSZAR: ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

certyfikowanie	<p>proces, w wyniku którego osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, po uzyskaniu pozytywnego wyniku walidacji, otrzymuje od uprawnionego podmiotu certyfikującego dokument potwierdzający nadanie określonej kwalifikacji.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U. 2016 poz. 64.</p>
Klasyfikacja zawodów i specjalności	<p>usystematyzowany zbiór zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Stanowi „spis z natury” zawodów zidentyfikowanych na rynku pracy. Klasyfikacja opracowana została na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-08.</p> <p>Źródło: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci [dostęp: 12.06.2016].</p>
kwalifikacja	<p>zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U. 2016 poz. 64.</p>
Polska Rama Kwalifikacji	<p>opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz.Urz. UE C 111 z 06.05.2008, s 1), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U. 2016 poz. 64.</p>
Rynek pracy	<p>ogół form i procesów zatrudniania pracowników przez pracodawców, a także ogół instytucji, uwarunkowań oraz czynników negocjacji warunków zatrudnienia, pracy i płac; ekonomiczny, społeczny i polityczny obszar, na którym rozgrywają się wszelkie procesy z zakresu szeroko rozumianego zatrudnienia i bezrobocia.</p> <p>Źródło: <i>Encyklopedia PWN</i>, https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/rynek-pracy [dostęp: 20.09.2017].</p>

Sektorowa Rama Kwalifikacji	<p>opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U. 2016 poz. 64.</p>
specjalność	<p>jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy), wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.</p> <p>Źródło: Strojna E., Żywiec-Dąbrowska E., <i>Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy</i>, MPiPS, Warszawa 2014.</p>
standard kompetencji zawodowych	<p>norma opisująca kompetencje zawodowe konieczne do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu, akceptowana przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych, pracodawców, pracobiorców i innych kluczowych partnerów społecznych.</p> <p>Źródło: www.kwalifikacje.praca.gov.pl [dostęp: 12.06.2016].</p>
walidacja	<p>sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U. 2016 poz. 64.</p>
zawód	<p>zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kompetencji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów.</p> <p>Źródło: Strojna E., Żywiec-Dąbrowska E., <i>Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy</i>, MPiPS, Warszawa 2014.</p>
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji	<p>rejestr publiczny w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. 2014 poz. 1114), prowadzony w systemie teleinformatycznym, ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U.2016 poz.64.</p>

Zintegrowany System Kwalifikacji	wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji, a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. <i>Źródło: Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji,</i> Dz.U.2016 poz. 64.
---	---

OBSZAR: RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

edukacja	ogół procesów wychowawczo-dydaktycznych przebiegających w społeczeństwie, łącznie z procesami samoedukacyjnymi, tj. obejmującymi samowychowanie i samouctwo. Źródło: Nowacki T. W. , Korabiowska-Nowacka K., Baraniak B., <i>Nowy słownik pedagogiki pracy</i> , Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2000.
Edukacja formalna	kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego, w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych i kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (tzn. efektów kształcenia, poświadczonych dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzającym uzyskanie zakładanych efektów kształcenia) albo kwalifikacji w zawodzie (tzn. wyodrębnionego w danym zawodzie zestawu oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji). Źródła: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i> , Dz.U. 2016 poz. 64., <i>Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty</i> (Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425) oraz Dz.U. 2016 poz. 1943, <i>Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym</i> (Dz.U. 2016 poz. 1842, 1933, 2169, 2260, z 2017 poz. 60, 777, 858, 859, 1321, 1428, 1530).
edukacja permanentna	ogół procesów oświatowych i wychowawczych realizowanych w różnych okresach życia ludzkiego prowadzonych w różnych formach organizacyjno-programowych i sytuacjach międzyludzkich. W jej obszarze wyróżniasię: 1) edukację wyjściową, realizowaną w okresie wychowania w pierwszych latach życia przy udziale domu rodzinnego, środowiska rówieśniczego i zamieszkania; 2) edukację szkolną, realizowaną wstępnie przez przedszkole, a następnie przez różne typy szkół – podstawowe, ponadpodstawowe, wyższe; 3) edukację ustawiczną. Źródło: Nowacki T. W. , Korabiowska-Nowacka K., Baraniak B., <i>Nowy słownik pedagogiki pracy</i> , Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2000.
edukacja pozaformalna	kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych nabytych w systemie edukacji formalnej.

efektyuczeniasię	<p>wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się.</p> <p>Na efekty uczenia się składa się to, co człowiek wie i rozumie, co potrafi wykonać, a także to, do jakich zobowiązań jest przygotowany. Poszczególne efekty uczenia się mogą mieć charakter specyficzny dla danej kwalifikacji lub uniwersalny; mogą np. odnosić się do tzw. kompetencji kluczowych lub ogólnozawodowych.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U. 2016 poz. 64.</p>
kompetencje	<p>zdolność podejmowania określonych działań i wykonywania zadań z wykorzystaniem efektów uczenia się i własnych doświadczeń. Dlatego kompetencje nie można utożsamiać z efektami uczenia się. Termin kompetencje – w zależności od kontekstu – może oznaczać m.in.: zakres działania, zakres uprawnień do podejmowania decyzji, merytoryczne przygotowanie do wykonania określonego zadania.</p> <p>Źródło: <i>Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji</i>, IBE, Warszawa, 2016.</p>
kompetencjekluczowe	<p>na szczeblu Unii Europejskiej określono osiem kompetencji kluczowych, które stanowią połączenie wiedzy, umiejętności i postaw uważanych za niezbędne dla potrzeb samorealizacji i rozwoju osobistego, aktywnego obywatelstwa, integracji społecznej oraz zatrudnienia. Należą do nich:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porozumiewanie się w języku ojczystym; 2) porozumiewanie się w językach obcych; 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne; 4) kompetencje informatyczne; 5) umiejętność uczenia się; 6) kompetencje społeczne i obywatelskie; 7) inicjatywność i przedsiębiorczość; 8) świadomość i ekspresja kulturalna. <p>Źródło: <i>Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie</i>, Dz.U. L 394, 30.12.2006.</p>
osiągnięcie	<p>wyodrębniony zbiór efektów uczenia się, których uzyskanie zostało potwierdzone w walidacji, stanowiący część wymagań dla danej kwalifikacji rynkowej.</p> <p>Źródło: <i>Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji</i>, IBE, Warszawa 2016, s. 38; <i>Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) (2009/C 155/02)</i>, Dz.U. C 155 z 08.07.2009 r.</p>

przenoszenie osiągnięć	w kontekście Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji przenoszenie osiągnięć oznacza uznawanie przez instytucję certyfikującą pozytywnego wyniku walidacji (poszczególnych zestawów efektów uczenia się), która została przeprowadzona przez inne instytucje. Źródło: Słownik <i>Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji</i> , IBE, Warszawa 2016.
rynek edukacyjny	to rodzaj rynku, reguły gry określające równowagę między podażą szkół i instytucji edukacyjnych (ofert edukacyjnych) a popytem uczniów (studentów), które są powszechne, uważane przez społeczeństwo za uczciwe, sprawiedliwe i adekwatne. Rynek obejmuje wszystkich kupujących i sprzedających, których decyzje są wzajemnie uzależnione, kształtują podaż i popyt oraz wpływają na poziom cen i jakość usług. Źródło: Kujda M., <i>Podstawy ekonomii</i> , Wyd.FOSZE, Rzeszów 1997.
system edukacji	w szerokim ujęciu na system edukacyjny składają się: ludzie, procesy i instytucje działające na rzecz kształcenia, dokształcania, adaptacji społecznej i resocjalizacji. Jego elementami są instytucje edukacyjne, przepisy prawne, procesy dydaktyczne, nauczyciele, uczniowie, studenci. Systemy edukacyjne ponoszą odpowiedzialność za wyposażenie absolwentów szkół w wiedzę, umiejętności i postawy, które pozwolą im znaleźć właściwe miejsce na rynku pracy. W Polsce system edukacyjny jest zarządzany przez dwie instytucje centralne: Ministerstwo Edukacji Narodowej (Ustawa o systemie oświaty) oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Ustawa prawo o szkolnictwie wyższym). Źródło: na podstawie Dz.U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, Nr 273 poz. 2703 i Nr 281 poz. 2781 z późn. zm.; Dz.U. z 2005 r. Nr 164 poz. 1365 z późn. zm.
uczenie się	to proces, w którym: na drodze poznania, doświadczenia i ćwiczenia powstają nowe struktury wiedzy, umiejętności, nawyki i postawy, czyli dokonuje się pewna zmiana osoby. Źródło: Okoń W., <i>Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej</i> , Żak, Warszawa 2003.
uczenie się nieformalne	uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, np. samodzielne uczenie się, uczenie się w wyniku pracy zawodowej, podczas wykonywania obowiązków domowych, realizując zainteresowania pozazawodowe. Źródła: Słownik <i>Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji</i> , IBE, Warszawa 2016, s. 47; <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i> , Dz.U. 2016 poz. 64.
uczenie się przez całe życie (Lifelong Learning)	koncepcja uczenia się obejmująca rozwój indywidualny i rozwój cech społecznych we wszystkich formach i wszystkich kontekstach – w systemie formalnym, tj. w szkołach, placówkach kształcenia zawodowego, uczelniach i placówkach kształcenia dorosłych, oraz w ramach kształcenia nieformalnego, a więc w domu, w pracy i w społeczności.

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

	<p>Źródło: <i>Lifelong learning for all. Meeting of the Education Committee at Ministerial Level</i>, 16–17 January 1996, OECD, Paryż 1996.</p>
umiejętności	<p>przyswojone w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji</i>, Dz.U.2016 poz. 64.</p>
wiedza	<p>zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk, przyswojonychw procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.</p> <p>Źródło: <i>Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifika</i> Dz.U. 2016 poz. 64.</p>

OBSZAR: PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO- ZAWODOWYCH

awanszawodowy	<p>przejście pracownika na wyższe stanowisko, osiągnięcie wyższego szczebla w hierarchii zawodowej, osiągnięcie wyższej grupy osobistego zaszeregowania, a także zwiększenie odpowiedzialności za wykonywaną pracę, częstozwiększenie udziału we władzach zakładu i podniesienie prestiżu społecznego. Awans zawodowy pracownika zależy od wykształcenia, zdolności, chęci do pracy, umiejętności zawodowych, aspiracji zawodowych, wiadomości, odpowiedzialności, uznania przełożonych, chęci doskonalenia się oraz umiejętności współdziałania i współzycia z ludźmi.</p> <p>Źródło: Nowacki T. W., Korabiowska-Nowacka K., Baraniak B., <i>Nowy słownik pedagogiki pracy</i>, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2000.</p>
całozycioweporadnictwo kariery	<p>proces umożliwiający obywatelom w każdym wieku i w każdym punkcie ich życia określenie ich zdolności, kompetencji i zainteresowań potrzebnych do podejmowania decyzji edukacyjnych, szkoleniowych i zawodowych oraz zarządzania własnymi ścieżkami edukacji i pracy. Całozyciowe poradnictwo kariery obejmuje całą gamę indywidualnych i grupowych aktywności odnoszących się do udzielania informacji zawodowej, doradzania, określania kompetencji, wspierania i nauczania podejmowanych decyzji oraz kształtowania umiejętności niezbędnych do zarządzania karierą edukacyjno-zawodową.</p> <p>Źródło: Wanna J., McCartly J., <i>Doskonalenie polityki i systemów poradnictwa przez całe życie. Stosowanie wspólne europejskich narzędzi referencyjnych</i>, Luksemburg 2006.</p>
decyzja	<p>rozstrzygnięcie w sytuacji, gdy istnieje dwie lub więcej możliwości rozwiązania trudności.</p> <p>Źródło: Nowacki T. W., Korabiowska-Nowacka K., Baraniak B., <i>Nowy słownik pedagogiki pracy</i>, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2000.</p>
doradztwo zawodowe	<p>uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.</p>

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

<p>działania związane z doradztwem zawodowym</p>	<p>ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przed-szkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Obejmują one m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.</p> <p>Działania te realizowane są w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedszkolach jako preorientacja zawodowa; - klasach I–VI szkoły podstawowej jako orientacja zawodowa; - klasach VII i VIII szkoły podstawowej oraz szkołach ponadpodstawowych i placówkach jako doradztwo zawodowe.
<p>kariera zawodowa</p>	<p>przebieg pracy zawodowej człowieka w ciągu jego życia, wyznaczony „ścieżką awansową” w zawodzie lub przechodzeniem do innego rodzaju pracy. Kariera lub droga zawodowa, w połączeniu z koncepcjami rozwoju zawodowego, stanowi jedno z podstawowych pojęć teorii kształcenia zawodowego.</p> <p>Aktualnie kariera zawodowa pojmowana jest dość szeroko – jako ogół ról i zadań życiowych podejmowanych przez człowieka. Odnosi się zatem zarówno do życia zawodowego, jak i osobistego. Ważnym aspektem kariery jest umiejętność godzenia tych dwóch sfer (zawodowej i rodzinnej).</p> <p>Źródło: Nowacki T. W., Korabiowska-Nowacka K., Baraniak B., <i>Nowy słownik pedagogiki pracy</i>, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2000.</p>
<p>orientacja zawodowa</p>	<p>ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy</p>
<p>planowanie</p>	<p>jest to projektowanie zadań i czynności, którego wynikiem jest plan, stanowiący końcowy etap do przygotowania przyszłych działań praktycznych.</p> <p>Źródło: Nowacki T. W., Korabiowska-Nowacka K., Baraniak B., <i>Nowy słownik pedagogiki pracy</i>, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2000.</p>
<p>postawa proaktywna</p>	<p>gotowość podmiotu do podejmowania działań z własnej inicjatywy warunkowana potrzebą autonomicznego kształtowania kluczowych obszarów/dziedzin życia; postawa proaktywna zakłada odpowiedzialność podmiotu za podejmowane decyzje, w tym decyzje edukacyjno-zawodowe.</p>

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

preorientacjazawodowa	ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.
rozwójzawodowy	doskonalenie osobowości zawodowej na skutek wykonywanej pracy zawodowej i związanej z tym edukacji. Źródło: Wołk Z., <i>Całozyciowe poradnictwo zawodowe</i> , Wydawnictwo Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2007.
środowiskopracy	zespół czynników materialnych, osobowych i społecznych opisujących i warunkujących pracę podmiotu i/lub grupy. Praca zaś to szereg czynności podejmowanych przez człowieka wymagających od niego zaangażowania, a służących zaspokojeniu potrzeb własnych i otoczenia.
wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ)	celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę, zaplanowane na cały cykl kształcenia.
zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego	zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (ustawa <i>Prawo oświatowe</i> z dnia 14 grudnia 2016 r., art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa <i>Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół</i> .
zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu	zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (ustawa <i>Prawo Oświatowe</i> z dnia 14 grudnia 2016 r., art. 109.1. pkt 5 oraz <i>Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach</i>).

ZAŁĄCZNIK 3

TEMATYKA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ DORADZTWA ZAWODOWEGO

Moduł	Treści programowe	Proponowane tematy lekcji
MODUŁ I Poznanie własnych zasobów	<p>Uczeń:</p> <p>1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);</p> <p>1.2 określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;</p> <p>1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;</p> <p>1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;</p> <p>1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;</p> <p>1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.</p>	<p>Bilans zasobów, czyli moje mocne i słabe strony.</p> <p>Bilans kompetencji zawodowych i społecznych – o co chodzi?</p> <p>Moje portfolio, czyli gromadzę zasoby.</p> <p>Czy mam predyspozycje, aby zostać przedsiębiorcą?</p> <p>Moje zasoby w kontekście wybranego zawodu.</p> <p>Zespół – czy razem znaczy skuteczniej?</p> <p>Moje zainteresowania i uzdolnienia, czyli co lubię i w czym jestem dobry.</p> <p>Kwalifikacje a kompetencje, czyli wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne.</p> <p>Co jest dla mnie ważne?</p>
MODUŁ II Świat zawodów i rynek pracy	<p>Uczeń:</p> <p>2.1 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;</p> <p>2.2 określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;</p> <p>2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki</p>	<p>Współczesny rynek pracy – dlaczego warto go śledzić?</p> <p>Mój zawód bazą do rozwoju.</p> <p>Zaczynasz pracę – poznaj swoje prawa.</p> <p>Oczekiwania pracodawców, czyli moje zasoby a wymagania rynku pracy.</p> <p>Praca sama nas nie znajdzie.</p> <p>Moja wizytówka zawodowa, czyli dokumenty aplikacyjne (część I – CV).</p> <p>Moja wizytówka zawodowa, czyli dokumenty aplikacyjne</p>

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

	<p>pracownika;</p> <p>2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;</p> <p>2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;</p> <p>2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;</p> <p>2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;</p> <p>2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;</p> <p>2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.</p>	<p>(część II– List motywacyjny).</p> <p>Zdobywam pracę, czyli skuteczna rozmowa kwalifikacyjna.</p> <p>Od pomysłu do realizacji, czyli rejestruję firmę.</p>
<p>MODUŁ III</p> <p>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;</p> <p>3.2 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;</p> <p>3.3 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;</p> <p>3.4 analizuje możliwości kontynuowania nauki</p>	<p>Źródła informacji o możliwościach uczenia się po branżowej szkole, czyli skąd czerpać wiedzę?</p> <p>System kwalifikacji w Polsce i UE, czyli nowe wyzwania edukacyjne.</p> <p>Co motywuje mnie do nauki, czyli korzyści z uczenia się przez całe życie.</p> <p>Lifelong learning – uczenie się przez całe życie – moda czy konieczność w obecnych czasach?</p> <p>Możliwości kształcenia zawodowego i ustawicznego.</p> <p>Jak, gdzie i od kogo warto się uczyć? – różne formy edukacji.</p>
<p>MODUŁ IV</p> <p>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;</p> <p>4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz</p>	<p>Kariera – co to takiego?</p> <p>Mój indywidualny plan działania.</p> <p>Podejmuję kolejne decyzje edukacyjno-zawodowe</p> <p>Całociowe doradztwo</p>

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

	informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji; 4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.	kariery jako wsparcie w profesjonalnym rozwoju.
--	--	--

Wytłuszczonym drukiem wyróżniono tytuły scenariuszy rekomendowanych do realizacji w ramach zajęć z zakresu doradztwa zawodowego. Pozostałe tematy mogą być realizowane podczas lekcji przedmiotowych, godzin z wychowawcą, zajęć wychowawczo-profilaktycznych, zajęć pozalekcyjnych, wycieczek, porad indywidualnych.

Opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego oraz przykładowego programu doradztwa zawodowego dla branżowych.

ZAŁĄCZNIK 4

**PLAN I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU
DORADZTWA ZAWODOWEGO NA ROK SZKOLNY 2018/2019
DLA BRANŻOWEJ SZKOŁY I STOPNIA NR 2 IM. H. CEGIELSKIEGO**

Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna za realizację działań	Odbiorcy	Termin realizacji	Metody i formy realizacji działań
Obszar 5	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z Wewnątrzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego	Dyrektor szkoły	Członkowie Rady Pedagogicznej	Wrzesień 2018	Rada Pedagogiczna
Obszar 5	Zapoznanie Rodziców z WZDZ	Wychowawcy klas	Rodzice uczniów	Zgodnie z harmonogramem spotkań z rodzicami	Spotkanie z rodzicami
Obszar 5	Spotkanie wychowawców klas – wymiana ciekawych ćwiczeń i scenariuszy lekcji z zakresu rozwijania kompetencji miękkich	Doradca zawodowy/ pedagog	Nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem spotkań Rady Pedagogicznej	Wymiana doświadczeń
Obszar 3 Moduł 1 Poznanie własnych zasobów; Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy; Moduł 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Prowadzenie zajęć z doradztwa zawodowego (zgodnie z Rozporządzeniem MEN).	Doradca zawodowy	Uczniowie Branżowej Szkoły I Stopnia	Minimum 10 godzin w całym okresie nauczania	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową
Obszar 3 Moduł 1 Poznanie własnych zasobów; Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Realizacja cyklu zajęć dotyczących rozwoju zawodowego podczas godzin z wychowawcą	Wychowawcy klas	Uczniowie	Zgodnie z planem pracy wychowawcy klasy	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna za realizację działań	Odbiorcy	Termin realizacji	Metody i formy realizacji działań
Obszar 3 Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy	Realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu (zgodnie z podstawą programową)	Nauczyciele	Uczniowie	Zgodnie z planem nauczania poszczególnych przedmiotów	Zajęcia grupowe
Obszar 3 Moduł 1 Poznanie własnych zasobów; Moduł 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Udział uczniów w zajęciach rozwijających zainteresowania	Nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające zainteresowania	Zainteresowani uczniowie	Zgodnie z harmonogramem zajęć rozwijających zainteresowania	Udział w zajęciach rozwijających zainteresowania
Obszar 3 Moduł 1 Poznanie własnych zasobów; Moduł 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Tworzenie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów	Wychowawcy/nauczyciele przedmiotów	Uczniowie	Zgodnie z planem pracy wychowawcy klasy Zgodnie z planem nauczania poszczególnych przedmiotów	Udział w konkursach, przygotowanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych
Obszar 3 Obszar 5 Moduł 1 Poznanie własnych zasobów Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy; Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Praktyczna nauka zawodu	Pracodawcy/rodzice	Uczniowie	Zgodnie z umową zawartą pomiędzy pracodawcą a rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia	Udział uczniów w zajęciach praktycznej nauki zawodu prowadzonych u pracodawców, na zasadach dualnego systemu kształcenia
Obszar 3 Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy	Realizacja zajęć w ramach teoretycznych przedmiotów zawodowych	Nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych	Uczniowie	Zgodnie z harmonogramem teoretycznych przedmiotów zawodowych	Zajęcia w ramach kształcenia zawodowego w formie zajęć zwanych teoretyczne przedmioty zawodowe
Obszar 1 Obszar 3 Obszar 5 Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy Moduł 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Udział w projekcie pt. "Podróże ze smakiem" realizowanym w ramach programu Erasmus +	Wicedyrektor/ zespół nauczycieli jęz. obcych i informatyki	Zainteresowani uczniowie	Zgodnie z harmonogramem wyjazdów	Udział uczniów w stażach zagranicznych
Obszar 1 Obszar 3 Moduł 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Inspirowanie do zdobywania nowych umiejętności poprzez udział w dodatkowych zajęciach zawodowych	Nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych	Zainteresowani, pełnoletni uczniowie	Zgodnie z harmonogramem zajęć KKZ	Udział w bezpłatnych kwalifikacyjnych kursach zawodowych

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna za realizację działań	Odbiorcy	Termin realizacji	Metody i formy realizacji działań
Obszar 5 Obszar 1 Obszar 4 Moduł 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy	Organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy m. in. z CWRKDiZ	Dyrektor szkoły/ przedstawiciele instytucji związanych z rynkiem pracy/ wybrani nauczyciele	Uczniowie	Zgodnie z harmonogramem imprez i przedsięwzięć	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową
Obszar 5 Obszar 3 Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy	Zwiększenie szans na rynku pracy dzięki współpracy z wiodącymi przedsiębiorstwami: Teknia, Nestle	Dyrektor szkoły/ przedstawiciele przedsiębiorstw	Uczniowie	Zgodnie z harmonogramem imprez i przedsięwzięć	Wizyty studyjne w Teknia, Nestle, praktyki zawodowe
Obszar 3 Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy	Pomoc w organizacji i udział uczniów w Wielkopolskim Festiwalu Rzemiosła	Dyrektor szkoły/ wychowawcy/ pracodawcy	Uczniowie	Maj 2019	Zapoznanie uczniów z ofertami lokalnego rynku pracy. Zaangażowanie uczniów w przygotowanie stoisk rzemieślniczych
Obszar 1 Obszar 4 Moduł 2 Świat zawodów i rynek pracy Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Udział w targach branżowych	Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Uczniowie	Zgodnie z harmonogramem ogólnopolskich i międzynarodowych targów branżowych	Wycieczki szkolne
Obszar 3 Moduł 1 Poznanie własnych zasobów Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Organizowanie konkursów zawodowych i przygotowanie uczniów do konkursów pozaszkolnych	Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Uczniowie	Zgodnie z harmonogramem imprez i przedsięwzięć szkolnych oraz wg harmonogramów zewnętrznych	Udział w konkursach
Obszar 3 Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Stosowanie metod aktywizujących (np. metoda projektów, symulacja) wpływających na zwiększenie zaangażowania uczniów i samodzielności w planowaniu kariery	Nauczyciele	Uczniowie	Zgodnie z planem nauczania poszczególnych przedmiotów	Zajęcia grupowe z użyciem metod aktywizujących
Obszar 1 Moduł 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Informowanie o ofercie kształcenia po ukończeniu szkoły branżowej	Wychowawcy/ doradca zawodowy	Uczniowie/ rodzice	Zgodnie z planem pracy wychowawcy Zgodnie z harmonogramem spotkań z rodzicami	Zajęcia z wychowawcą, spotkania z przedstawicielami szkół dla dorosłych, przedstawienie oferty edukacyjnej ZSUG dla dorosłych

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna za realizację działań	Odbiorcy	Termin realizacji	Metody i formy realizacji działań
Obszar 4 Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowanie własnej działalności i samopoznanie. Udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik).	Bibliotekarze/ dyrektor szkoły/ doradca zawodowy/ nauczyciele	Uczniowie	Zgodnie z programem edukacji czytelniczo-medialnej i planami nauczania poszczególnych przedmiotów	Zachęcanie uczniów do zapoznania się z materiałami edukacyjnymi
Obszar 1 Obszar 3 Moduł 1 Poznawanie własnych zasobów Moduł 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Inspirowanie i pomaganie w przygotowywaniu przez uczniów Indywidualnych Planów Działania	doradca zawodowy	Uczniowie	Zgodnie z harmonogramem zajęć z doradztwa zawodowego	Zajęcia projektowe
Obszar 3/ Poznanie własnych zasobów; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Indywidualne porady i konsultacje w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Wychowawcy/ doradca zawodowy/ pedagog	Wszyscy uczniowie wg potrzeb	Minimum raz na pół roku	Indywidualne konsultacje i porady
Obszar 1	Indywidualne porady i konsultacje	doradca zawodowy/ pedagog	Wszyscy rodzice wg potrzeb	Wg potrzeb, zgodnie z harmonogramem spotkań z rodzicami i dyżurów nauczycieli	Indywidualne konsultacje i porady
Obszar 1	Przedstawienie rodzicom procedur przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie	wychowawcy klas	Rodzice	Zgodnie z harmonogramem spotkań z rodzicami	Spotkanie z rodzicami
Obszar 1	Zajęcia informacyjne: Omówienie procedur egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie	wychowawcy klas	Uczniowie	Zgodnie z planem pracy wychowawcy	Wykład

Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie

Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna za realizację działań	Odbiorcy	Termin realizacji	Metody i formy realizacji działań
Obszar 1	Zajęcia dla uczniów – określić stres na egzaminie	Pedagog / wychowawcy klas	Uczniowie	Zgodnie z planem pracy wychowawcy, w ramach zajęć z programu wychowawczo-profilaktycznego	Warsztaty podczas zajęć grupowych z pedagogiem i lekcji z wychowawcą
Obszar 1	Dokonanie ewaluacji WSDEZ	doradca zawodowy/ wychowawcy klas	Dyrektor szkoły	Czerwiec 2019	Przygotowanie pisemnej informacji o wynikach ewaluacji
Obszar 1	Przeprowadzenie diagnozy potrzeb z zakresu doradztwa zawodowego na kolejny rok szkolny	doradca zawodowy/ wychowawcy klas	Uczniowie/ rodzice/ nauczyciele	VI 2019	Ankiety dla 3 grup odbiorców
Obszar 1	Opracowanie wyników diagnozy	doradca zawodowy	Dyrektor szkoły	VI 2019	Przygotowanie informacji na temat potrzeb związanych z doradztwem zawodowym na kolejny rok szkolny

*Efekty zostaną przedstawione po dokonaniu ewaluacji.

ZAŁĄCZNIK 5

**PODMIOTY, Z KTÓRYMI SZKOŁA WSPÓŁPRACUJE PRZY REALIZACJI
DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z DORADZTWEM ZAWODOWYM**

Cech Rzemiosł Różnych Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Pleszewie,
Pracodawcy, rzemieślnicy, u których uczniowie odbywają praktyczną naukę zawodu,
Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Pleszewie,
Centrum Kształcenia Praktycznego w Pleszewie,
Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie,
Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu,
Teknia Kalisz Sp. z o. o. (Teknia Automotive),
Nestlé Polska S.A. Oddział w Kaliszu